Yarpuz

Edebiyat Dergisi

Yıl 8 Sayı 51 Mart - Nisan 2026

KİTAPHANE

ÇINARALTI

Uludaz YAYINLARI

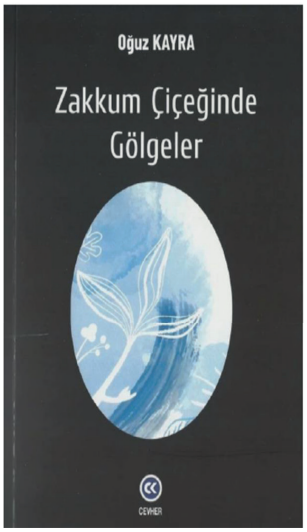

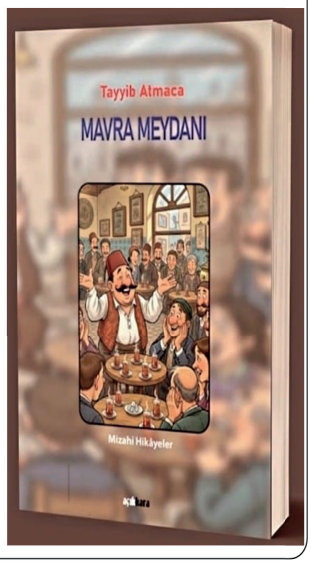

Kitap Ağacı

Yarpuz
Edebiyat Dergisi

ISSN : 2687-2307

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Halil DEMİR

Genel Yayın Yönetmeni
İlker GÜLBAHAR

Editör
Kazım GÖK

Yayın Kurulu
İlker GÜLBAHAR
Kazım GÖK
Mehmet OSMANOĞLU
Akif DUT
Haşim KALENDER
Mehmet GÖREN

Son Okuma
Akif DUT

Kapak Fotoğrafı
Mehmet GÖREN
Yazışma Adresi
Kale Mahallesi Elçibey Caddesi
A101Market Yanı Kat:1 No: 18/B
Afşin/Kahramanmaraş

www.yarpuzedebiyatdergisi.com
Mail:yarpuzedebiyatdergisi@gmail.com

Facebook: Yarpuz Edebiyat Dergisi
Instagram: yarpuzedebiyatdergisi

Yayın Türü: Süreli Yayın
ISSN : 2687-2307 Aylık (e-Dergi)

Yıl: 8 Sayı: 51 (Mart-Nisan 2026)
İletişim Tel: 0541 629 94 66
Baskı: FA Ajans - Kahramanmaraş

Eserlerin hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yarpuz Edebiyat Dergisi'nden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Yarpuz Edebiyat Dergisi
Afşin Merkez Yayın Grubu
tarafından çıkarılmaktadır.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

KAHRAMANMARAŞ
city of literature

Sunuş

Şairin bir poetika inşa etmesi, kelimelerin uçsuz bucaksız evreninde kendi anayasasını ilan etmesidir. Bu, sadece teknik bir tercih değil; şiirin "neden" ve "nasıl" var olduğuna dair verilmiş köklü bir cevaptır. Tıpkı Valéry'nin dediği gibi "Şiir, nesir gibi bir yere gitmek için değil, o yolun kendisi olmak için yazılır." Poetika, işte o yolun taşlarını döşeyen zihinsel ve ruhsal bir işçiliktir.

Abdurrahim Karakoç, poetikasını hakkın ve halkın hizmetine sunulmuş bir tebliğ aracı olarak kurar. Onun dünyasında şiir, toplumsal bir uyanışın ve sarsılmaz bir inancın gür sesidir. Bu vazife bilincini şu meşhur dörtlüğünde tüm berraklığıyla görürüz: "Beden ölür, çürür, cana bakın siz. / Kim kiminle yürür, ona bakın siz. / Bırakın dönsün dönme dolaplar, Haktan hakikatten yana bakın siz."

İsmet Özel cephesinde poetika, şiiri her türlü dışsal pragmatizmin üstünde tutan sarsıcı bir "varoluş eylemi" olarak karşımıza çıkar. Özel'e göre şairin asıl görevi şiirini iyi yazmaktır. Çünkü ancak "iyi" yazılmış bir şiir, insanı hakikatin o sert yüzüyle karşı karşıya getirebilir. Onun dünyasında şiir bir çığlık, bir eve dönüş ve estetiğin hakikatle eşitlendiği tavizsiz bir disiplin alanıdır.

Sezai Karakoç'u eklediğimizde şiirdeki kavramlar metafizik bir boyut kazanır. Onun poetikası, şiiri ilahi bir hakikatin yeryüzündeki yankısı, bir "diriliş muştusu" olarak görür. Karakoç için şiir, insanın yitirdiği cenneti dilde yeniden inşa etme çabasıdır.

Eliot'ın "Şiir, duyguların serbest bırakılması değil, onlardan kaçıştır" ilkesi bu üç isimde de farklı karşılıklar bulur. Abdurrahim Karakoç şahsi öfkesini davanın sesine, İsmet Özel bireysel sancısını varoluş kavgasına, Sezai Karakoç ise insani kederini bir medeniyet idealine dönüştürerek bu sanatsal dönüşümü gerçekleştirir.

Sonuçta şiir, sadece kâğıda dökülen sözcükler dizisi değildir; şairin hakikatle kurduğu o mahrem bağın estetik manifestosudur. Şair kuşkusuz önce sesini arar; ancak o ham sesin bir şahsiyete bürünmesi, sarsılmaz bir poetika ile mühürlenmeye bağlıdır.

Bu sayımızda da poetikaları birbirine benzeyen veya tamamen farklı şairleri yine bir araya getirdik. Ayrıca hikayeci Abdullah Harmancı ile yaptığımız söyleşinin ilginizi çekeceğini düşünüyoruz.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle ...

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

Yasin MORTAŞ / Kalabalık Kataloğu 5
AkifDUT/ Uzak Liman Yalnızlığı.....6
Halil İbrahim ÜNLÜ / Zulmet, Dua ve Oda 7
İbrahim ŞAŞMA / Benim Adım Mart 8
Mehmet MORTAŞ / Matemdeki Karanlık 9
Tayyib ATMACA / Şeb-i Yelda 10
Mehmet GÖZÜKARA / Hikâyedir Kalanı 11
Meryem YARDIMCI KÜÇÜK / Bir Soluk Kan Kristali 12
Kazım GÖK / Avucumda Kırmızılık 13
Mehmet Ali TEK / Gölge Sızıntısı 14
Celalettin KURT / Dostluk Hırkası 15
M. Nihat MALKOÇ / Sen Gidince 16
Haşim KALENDER / Arzuhal 17
Mevlüt Yavuz Yaz Bana 18
Ayşe ARSLAN / Mahşer İçimiz 19
Faik KUMRU / Kara Gözlerin 20
Sophia JAMALİ SOUFİ / Hâlâ 21
Alper Gökhan ORTA / Eski Adamlar 22
Yasin GÖZ / Tezat.....23
Zahide KOSKA / Yaralı Ceylan 24
Yakup GÜMÜŞ / Var Mıdır 25
Abdullah HARMANCI / Edebiyat Asla Dönemsel veya Toplumsal Boşluklara
Deva Olmak İçin Üretilmez 26-27-28-29-30
Süreyya ŞAHİN / Tayyib Atmaca Şiirinde Aşkın Yıkıcı Poetikası 31
Gülçin Yağmur AKBULUT / Ses 32
Mehmet GÖREN / İlkbaharın İlk İzlenimleri 33-34
Ayşe BOZBAYIR / Yönler ve Saatler 34
Abdulkadir TAŞ / Sako 35
Sadiye Esma KARABULUT / Gelincik Yakalı Kızların Güncesi 36-37
Sena ALBOĞA / İlim İrfan Sahibi Olmak.....38

Yasin MORTAŞ

KALABALIK KATALOĞU

I

aşk kelimelerini
yıkayıp astım
yalnızlık balkonlarına

- kanım kurusun böyle yapmazsam -

II

susuz
bir çeşme hıçkırığı
dudağımdaki
şu damla damla acı

- şakağımda akıp gidiyor uykusuz ırmaklar -

III

zaman
bir kalabalık kataloğudur
şiirin çevrildiği
akşam rüzgârıyla

- rüzgârı okudukça zaman hüseynî bir yağmur olur –

IV

siz/ hiç
üşüyen kalemin üstünü
kağıtla örttünüz mü

- tanla ciltlenmiş sayfalar kalmalı yalnızlığa -

V

aşkları akşam aynasında
yakan bir yüzüm var nasıl olsa
bakarım sana hüznün sırlı
karanlığında.

Akif DUT

UZAK LİMAN YALNIZLIĞI

gecenin kıyısındasın ve tekinsiz saatler içimde
yokluğun kanayan kör bir kıymık ucu
dağılır namlu gölgesine çarpan derin sessizlik
güz kokuları sürülmüş bir şafakla
uzak liman yalnızlığı olur gözlerin
yüreğine abanan korkuların telaşıyla
dokunsan uyanacak toprağın kara yüzü

sabah serinliğinde ağarken hasret buğusu
yağmur tedirgin savurur saçlarını rüzgara
sensizlik dipsiz kuyu karanlığı mıdır ki
vurur bakışlarında bir esmer telaş yangını

hangi insafsız ateşle dağladılar ellerini
söyle hangi dağın derdini yüklendin
kurumaktan korkan bir ırmağın kıyısında
ağlamadan yürü sesin savruluyor yola

kurtar artık kendini kaybolmadan kendi düşünde
varsın eski posta kutularında arasın sesini
duvarlarına acılarını bağırdığın o şehir

gel yazıyı hatırla ve yazgıya teslim ol
yürü aydınlık sabahların yurduna ki
seni bir fotoğraf yarasında unutan albümlere
mektuplar hatırlatsın kurutulmuş çiçeklerin kokusunu.

Halil İbrahim ÜNLÜ

ZULMET, DUA VE ODA

kapı aralık; giren yok, bekleyen gölgeler.
gürültü değil bu; çöküyor sükûnetin tortusu.
camda kızımın silik çehresi,
yüzü mü, yoksa sızısı mı buğuya hapsolmuş
yutulmuş anahtar, paslı kilit.
içeride boğulan o lal çığlık.

duvarlar üzerime abanır, her nabız bir zelzele,
bileğimde tuzun yakıcı izi…
kapanmıyor yaranın ağzı; mühürsüz.
gırtlağımda donan o kurşun hece.
yutkunsam cam kırığı; sussam taş kesilir dilim.
kelimeler mezarını kazıyor dilimin altında.

dua değil bu; bekleyiş.
bileği oyan o görünmez sicim…
küf kokusu damara mütemadi sızarken,
sesim tuza bulanır, kararır dip.
zulmet; içeriden büyüyen o oyuk,
kör kuyuda nefes, tırmanır tırnakla.

sonra bir kıpırtı, gömülü sözden,
çatlar göğüs kafesi, sızar yakarış.
ve sabah…
pencerede solgun bir güneş, ürkekçe bekler.
ışık, camdan değil; yaradan sızar.

tüner omzuma o ağır sessizlik,
genişler oda bir anlığına…
sonra yutar beni o koyu leke; camdaki yüz kadar silik.

İbrahim ŞAŞMA

BENİM ADIM MART

Sormayın beni bana, araftayım arafta.
Üşümek nerededir, yanmak hangi tarafta?
Ne bir zemheriyim ben ne bahar baştan başa.
Ocak üvey evlattır benim yanımda kışa.
Ben beni bilmiyorum, tartıda yok ayarım.
Çiçek açmış dalları libasından soyarım.
Bıraksalar ruhumu ben bahardan yanayım.
Toprağı uyandıran mübarek bir anayım.
Kadının sesi oldum gün sekize çatanda,
On ikimde Akif'im ben bu cennet vatanda.
Vakit on dört olanda tababetle yüklendim.
Zamanın derununda köklendikçe köklendim.
Heybemde mazi yüklü, kıymet asla biçilmez;
On sekizimde yazar Çanakkale geçilmez.
Mukaddes bir destana dayalı durur sırtım
Bir ananın üçüncü evladı olan martım.

Kar suyunu coştursun dağların mengenesi.
Ben olmuşum ne garip, ayların çingenesi
Dert ayı diyenlere çatılırken kaşlarım.
Övünsün nisan diye ben yağmaya başlarım.
Sırası da cemrenin aşkla düşme sırası
Bir sınır çizgisiyim kışla bahar arası.
İnkârı yok ben oldum kapılardan baktıran.
Kazma kürek sapını cayır cayır yaktıran.
Sen görme sabıkamı, tövbe etmiştir bu mart.
Sevin geldim diyerek ey âdem beni şımart.
Ben gelince durmuştur çiçeğe erik dalı.
Kuşlar aşiyan ister benden bir göz odalı.
Benem nevruz ateşi, külü benem, köz benem.
Mor sümbülü coşturan, iksir benem, öz benem.
Müptezel bilme beni, ben de cihana şartım.
Bir ananın üçüncü evladı olan martım.

Harlandırır alevi kibrit çöpü sönmeden.
Kışı son bir öperim gün bahara dönmeden.
Kedilerin aşk celbi, leyleğin kanat sesi,
Ellerimde dikilir cihanın elbisesi.
İsterim kara toprak uykusundan uyansın.
Dirilişin muştusu kapılara dayansın.
Dağ yeşili, kar beyaz, iki kefeli tartım.
Bir ananın üçüncü evladı olan martım.

Mehmet MORTAŞ

MATEMDEKİ KARANLIK

yavaş yavaş kayıyor elimizden çocuk
gidiyor rüzgarın kaypak taraflarına

gençliğimin
ecel terleri döktüğü kuyusu
matemden gözleri karanlık
kavruk teninde
yaklaşmakta olan tufanın habercisi
acının kapımdaki bekçisi
her gece rüyamda pozlar veren
sessizliğin ızdırabı
bu türkü ağıt yakmak için söylendi

yıkık gözlerinin arasından
bir destan gibi geçen
çocuğun saçındaki binlerce zümrüt
dünyanın objektifine saklandığı
yitik belde
adresi bulunmayan sokak
eteklerinde çakıl taşları kadınlar
pabuçları çamurdan elleri hamur
dua önlerinde
her an kabul edilecekmiş gibi duran
bu acı
hangi zamandan.

Tayyib ATMACA

ŞEB-İ YELDA

Her kulun bir şeb-i yeldası vardır,
Örmeye çalışır gam duvarını,
Bir türlü oturmaz taşlar yerine

Sen dışarda gezintiye çıkarsın,
Başıboş bulutlar odana dolar,
Hüzün akar gözden yaşlar yerine.

Kelimeler anlamını yitirir,
Söz ayakaltında tarumar olur,
Ayaklar konuşur başlar yerine.

Sen ona koşarsın, o senden kaçar,
Uyku ile kan bıçaklı olursun;
Hafakanlar basar düşler yerine.

Seni sana savunmaya geçersin,
Sesin titrer konuştuğun duyulmaz,
Gül yağar başına taşlar yerine.

Kısmetim tükenir, çenem çatılır,
Zamandan mekândan göçer giderim;
Yasıma gelirsin kuşlar yerine.

Mehmet GÖZÜKARA

HİKÂYEDİR KALANI

Aşka müptela olalı âh ü figandayım ben.
Kırık bir sandal ile od'dan ummandayım ben.
Yana yana kül olanlar tekrar yanmaz dediler,
O vakit hangi sebepten nâr-ı sûzândayım ben.

Yâr ile her ahdimizin önüne kader geçti,
Şad u şaduman yerine gam ile keder geçti ,
Ömrümce gündüzünden şems gecenden kamer geçti
Diyenler neden görmezler zifri meydandayım ben.

Evim-barkım yağmalandı kim eyledi talanı?
Kırık-kılıç, delik-kalkan dolu savaş alanı,
Gözükara'm bundan gayrı hikâyedir kalanı.
Sevenin sefil olduğu garip devrandayım ben.

Meryem YARDIMCI KÜÇÜK

BİR SOLUK KAN KRİSTALİ

bir kuş sökünü göğümde
düşüyor toprağın, suyun damarlarına
kızıl ve kara, ışıl ışıl
renklerin sorgusuzluğunda
firari düşlerden geriye kalan
kubbelensin bu kentin üzerine
o yakadan bu yakadan
tüm yamaçlardan

gök yaprak yaprak
altında manzara
çürümüş ahdin tortusunda
azade, bu aşkı bana bahşet

efsunlu parklarında kadının unuttuğu acı
eritiyor tüm kalabalıkları
kapanan yolların eşiğinde
duruyor, akmıyor
baldan ve sütten pınarlar

ümide kapılırsın
sinsi bir çehrenin karanlığı
çökerken tüm vadilere

ağır yaralar, rüzgârın son dalgasında serinler
savaşın boyunduruğunda
boğulur mu ovalar?

şafağın çaresizliğinde
ressamın tuvalindeki yarım kalmış solgun renkler
tufan dekoru sırılsıklam
geçer akçe sayıldığında
geriye kalan
bir soluk kan kristali.

Kazım GÖK

AVUCUMDA KIRMIZILIK

dört el
dört ayak
dört gözle aradım

bedenim iki parça
yarısı genç, yarısı ihtiyar

üst çenem ana diş
alt çenem protez

üzüm bağı dilimde
ninniler şerbet, ağıtlar şarap

bir elimde sepetle tebessüm
bir elimde titreyen vasiyet

dağın yokuşu büktü beni
bulduğum kardelenin yüzündeydi gülüşleri
torunlar anlatıyordu düşleri

kar, hüznümü görmemeli

ovaya inmeliyim
dut dalından düşmeliyim
oy anam demeliyim

yamacın eşiğinde
yüzünü uzattı bir gelincik
avucumda kaldı kırmızılık

bir yön çağırdı
inemedim
"nereye?" diye sordu zaman
bilemedim.

Mehmet Ali TEK

GÖLGE SIZINTISI

1.
Ruhunda aralanan pencere
İçeride Afrikalı bir çocuk
Bir sokak lambası gölgesine
Bütün hayalleri sığmış.

2.
Silahlı besmelelere dönüşmüş
Gölgeleri bir düşün
Üflenir ruha ezeli rayiha
Toprak insana bürünür.

3.
Aramızda ama saklanan
Bir görünüp bir kaybolan
Çocukla şair, sever körebeyi
Hadi çık ortaya sehl-i mümteni!

4.
Sızar sesine sızıntılar
Sanrılarla uzar gölgeler
Tahtıma kurulur gözleri
Sesine dökülmüş bir çiçek.

Celalettin KURT

DOSTLUK HIRKASI

Recep Kocalar dosta ithafen

"Dostluk hırkasını yamar giyerim."
Muhabbet tavında, pişerim dostla.
Yolu yakın eder, hedefi beri;
Nice engelleri aşarım dostla.

Sabâ yellerince esip dağlarda
Türküler söylerim aşkla art arda.
Dururum Hüseynî, ince kararda
Seslerle ünlenir, coşarım dostla.

Bir deli çay olur, akarım ince.
Kıvrılır giderim, kalpte serince.
Sularla söyleşir yerli yerince,
Bendimi parçalar, taşarım dostla.

Dostluktur dünyada en güzel murat...
Dostlukla yol alır uzağa kır at,
Dostluklar yoludur ipince sırat,
Vefayla kol kola koşarım dostla.

Bir sevdadır dostluk vefa adında,
Muhabbet içimde, sevda tadında.
Kalamam vefasız dostun yadında,
Bugünü, yarını, yaşarım dostla.

Neşeyi, sevinci, derdest eylerim.
Gönül türkümüzü aşkla söylerim.
'Acıyı bal eyler' bir bir soylarım,
Derdimi dertlerle deşerim dostla.

Topraktır hayatın ince örtüsü,
Diriltir tohumdan nice bir süsü.
Çiçekler, ağaçlar, toprak dürtüsü
Kendi mezarımı eşerim dostla.

M. Nihat MALKOÇ

SEN GİDİNCE

sen gidince yıldızlar ağladı
bir meczup son umut kırıntılarını topladı
hayatın güvelenmiş yer sofrasından
ışığı söndü gözbebeklerimin
basmadan farkı kalmadı has ipeklerimin

sen gidince ırmaklar yürüdü kirpiklerime
hafızası boşaldı yapay zekâlı şehrin
tükendi gece lambasının gazı
bir sonbahar hüznüyle attı yüzümün rengi
...ve sürmelendi hayatın kepengi

sen gidince küstü buhûrumeryemler
oğul verdi içimdeki kasvet
yusuf diye inledi karanlık kör kuyular
kulağı sağır etti sükûtun sayhaları
sulara karıştı nil'in züleyhaları

sen gidince kuşlar havalandı tüneklerinden
gözyaşlarına kandı susak topraklar
umarsızca kapandı tünelin iki ucu
bir ömrü sığdırdım tik taklara, an'lara
akrep zehrini boşalttı kadranlara

sen gidince yaprağı kanadı bir gülün
kavruk bir çöl ateşi kül etti çemenzârı
kurudu gamzemde bıraktığın ıslaklığın
çoğaldı camdaki parmak izleri
son katre taşırdı o munis denizleri

sen gidince büyüdü sol yanımdaki boşluk
kör sancısı tuttu şeb-i yeldanın
bir fırtına koptu göğüs kafesimde
kırıldı tutunduğum ince, nahif dallarım
talan oldu kovan kovan ballarım

sen gidince sade bir (g)izin kaldı yürekte
taşlara tutuldu sırça saraylarım
belki sen hiç yoktun ya, heyulaydı ne varsa
koydum gönül soframa acı hüzün aşını
silip attım gönlümden bu dünya telâşını.

Haşim KALENDER

ARZUHAL

Karanlık şafaklarda gün doğacak, beklerim.
Had bilmezler Kuran'ı yakıyorlar Efendim!
Ümmet can çekişiyor, uğrunda emeklerim.
Münafıklar her yerden çıkıyorlar Efendim!

Seni anarken kalpler sensiz bu çağa sızlar,
Diri gömülmese de farklı ölmüyor kızlar.
Ay ikiye bölünse, dökülse tüm yıldızlar,
Heyhat gerçeklere kör bakıyorlar Efendim!

Parça parça eyledi lime lime yiyorlar,
Gayrimüslimler bize iftira ediyorlar.
Kundaktaki bebeği kesip zafer diyorlar,
Kanımda kulaç atıp akıyorlar Efendim!

Asırlardır yeryüzü hasretinle kavrulur.
Sevgilinin aşkıyla ümitler diri durur.
Bir din bin çeşit oldu kardeş kardeşi vurur,
Araya kin tohumu ekiyorlar efendim!

Ölmedik. Ölür diye bekleyenler indeler.
Safımızda saf tutar, küfürde en öndeler.
Ebucehilin sana taş attığı gündeler,
Dokunulmaz surları yıkıyorlar Efendim!

Yalnız biliyoruz ki nuru tamamlanacak,
İçimizde har söner seni görünce ancak.
Daha dün haram örten başörtümüzdü sancak,
Şimdi ayıp örtmeye takıyorlar Efendim!

Vuslatını düşünür, gülümserim ölüme;
Merhametini giyer katlanırım eleme.
Cemaline hasretim adın tesbih dilime,
Bülbüller hasretinle şakıyorlar Efendim!

Güneş batıdan doğar, seni arar kin güden.
İnsanlığa örnektir, izinde biat eden.
Allah aşkıyla yanıp senin yolundan giden,
Gülşen'inde gül gibi kokuyorlar Efendim!

Her asır yenilenir yokluğunda acılar,
Salavatla yad eder kardeşler ve bacılar,
Mescidinebivi'de Medine'de Hacılar,
Yolunda git gel mekik dokuyorlar Efendim!

Âlem nuruna muhtaç, seni bekler bebekler.
Zalimler her geçen gün zulmüne zulüm ekler.
Hasretin Kalender'e gam üstüne gam yükler.
Bilmeyenler tersinden okuyorlar Efendim!

Mevlüt YAVUZ

YAZ BANA

Gezdiğin dağların çiçeklerinden
Tespih niyetine, dizip de gönder.
Su içtiğin olukların birinden,
Yazmandan bir yudum, süzüp de gönder.

Coğrafya ayırsın yollarımızı,
Tarihe not düştük yıllarımızı,
İbret-i alemlik hallerimizi;
İster yaz istersen çizip de gönder.

Dönüp de bakınca bir gerimize
Yazacak şey mi yok birbirimize.
Arzuhal değil ki bu pirimize
Bazen ciddi bazen muzip de gönder.

Issız koymayasın gönül yolumu,
Unutulanların zordur ölümü,
Vekâletim sende, oku falımı;
Derdimi, sırrımı, çözüp de gönder.

Varsın, bir manası olmasın varsın!
Kâğıda konuşur, bana susarsın.
İster boş zarf olsun, bileyim 'var'sın,
Sadece üstünü yazıp da gönder.

Ayşe ARSLAN

MAHŞER İÇİMİZ

ayaklar altına serilmiş
binbir çeşit ayna
kendini görmek isteyen
eğsin başını

rüyalar sizin
kendinize anlattığınız kadar gizli
dürüst olduğunuz kadar aşikar kelimeleriniz

bu âlem değil
yedi bin âleme gitseniz
siz sizsiniz

düşünceler bir gölge peşinizde
ve bir vaka hayatınız
incelenmeye hazır
delik deşik edilmeye hazır
etin kemikten sökülecegi gün yakın
titredi mi ürperdi mi içiniz.

Faik KUMRU

KARA GÖZLERİN

göz vardır seveni yakıp kül eder,
gül bahçesinde garip bülbül eder.

derdimin dermanı devası gözün,
yarama bir merhem şifadır sözün,
sevda güneşinin ay'ıdır yüzün,
niçin ışık vermez var mı sebebi?

ben bir çırak olsam sen aşk erbabı,
aşk çölüne düşüp görsem serabı.
sen çağa sultan ol ben de a'râbî,
aciz bir aşığın naçiz talebi.

dünü çilehane günü işkence,
nağmesi dillerde her gün her gece,
imdada ses gelmez hüsran netice;
kinden ari gerek maşuk meşrebi.

dikeni muhafız bir kırmızı gül
kurumuş bahçesi, eğilmiş sümbül.
ah edip inleyen şu deli gönül,
biat nedir bilmez şaki mezhebi.

aşkta şek mi olur kalp sırlı ayna?
canı canan eyle atma yabana.
hayalim ulaşıp değsin her âna,
ömrün ihya olsun bense harabi.

yoluna yol olsam ayağına güç
ha yüz yıl yaşasam veyahut da üç...
ben ağu içerim sen bengi su iç,
sen gökte bulut ol ben de türabı.

harf harfe çok uzak kelime mahzun,
her eksik cümlede hazin bir bozgun,
şikayet beyhude mesele uzun;
sarhoştur müşteki meydir mektebi.

isabeti şaşmaz, değer kör kurşun.
hüküm hiç değişmez böyle mi kanun?
katilsiz cinayet sebepsiz vurgun,
sükutu giyen dil bilir edebi.

Sophia JAMALİ SOUFİ

HÂLÂ

gittin ve gece
senin yerine
bana yolu gösterdi
ışıklar söndü…
ve ben
karanlıkta öğrendim
kapalı gözlerle
dünyayı nasıl bulacağımı.

her gölgede
adın nefes alıyor
hiçbir yeni dudağın
tadına bakmaya cesaret edemediği
o son şarap kadehi gibi
duvarlara dokunuyorum
hepsi soğuk
ancak bu boşluk
sesinin ölçüsüne denk

geri dönüş…
geceye değil
orada olmayan sana
fakat hâlâ damarlarımda akan
varlığına
karanlığı kucakladım
son ve tek anı olarak

şimdi biliyorum ki
derin olan her aşkın
siyahlığa dönmekten başka çaresi yoktur.

Alper Gökhan ORTA

ESKİ ADAMLAR

Burcu'ya

Babaların da yorulduğu gün gelir,
Gece yarısı hastanelere bir deli sürgün gelir.

Sanılır ki şehir kalabalıklarından yakılır.
Caddelere sis, yarım kalmış şiirlerden gelir.

Bir çocuk birdenbire adam olur,
Gençliğin vedası böyle ansızın gelir.

Yakazada gördüğün düştür yaşamak,
Olmaz düşünceler birden sana yakın gelir.

Yorgun otogarlardan geçerken yapayalnız
Her gördüğüne babanı sorasın gelir.

Yürek sancısıdır, geçmiştir, azı kalır.
Anımsadıkça çoğu babandan gelir.

Herkes bilir büyük zamanlar büyük sözlerden,
Büyük sözler eski adamlardan gelir.

Yasin GÖZ

TEZAT

güldürme beni
sancısına yandığım mutluluk
ağarttın tüm günleri
kömür gecesi saçlarımda

bana mı benzettin güzellikleri hatalı yüzlerde
yanlış yok bu surette
yalnızlık gizli kaderde

gülüşüne aldanma karanlık bakışların
bir ömür zindan yatar göz kafeslerinde
özgürlüğe alışkın değil mihnet çanağı
salıverme, gidişler bana göre değil
beklerim iki yollu yalnızlığı

anlaşılmıyor sanma
gir bir ömür koynuna bensizliğin
aldanma zifiri karanlığa
bembeyaz gecelerim var sol yanımda

söyletme kan kokulu dudaklara adını
dikenli sözler batar yutkundukça gırtlağa
saplanıp kalır tüm yaşananlar boşluğa

toprak gülü okşar,
zaman ölümü koklar,
bülbül dilenir mutluluğu.

Zahide KOSKA

YARALI CEYLAN

Ben yaralı ceylan, sen bir avcısın.
Sevda vadisinde kıstırdın beni.
Nereye kaçtımsa orada buldun,
Gözlerimi gözlerinle avladın.

Tenim yara doldu, sesim çıkmadı.
Nefesim kesildi, titredi kalbim.
Ölümden öteye yollar aradım,
Kaçamadım kaderimden bir türlü.

Uzak hayallere daldı gözlerim,
Sessiz çığlık attım, kimse duymadı.
Gözümü bulutlar mesken eyledi,
Dilimden anlayan dost bulamadım.

Sevda vadisinde sıkıştım kaldım,
Nereye gidersem canım kurtulur?
Bana bir yol göster ya Rabb'im!
Kalbimle aklımın elinde kaldım.

Yakup GÜMÜŞ

VAR MIDIR

Küle dönmüş bir petekte
Kovan kovan bal var mıdır?
Su cılızsa dar yatakta
Yürüyecek hal var mıdır?

Açan güller solar güzün,
Ağlar bülbül hazin hazin,
Karakışta bahçe gezin;
Dalında tek gül var mıdır?

Bir düzlemde dünya döner,
Yıl sırtına aylar biner,
Vakti gelen tek tek iner;
Eksilmeyen yıl var mıdır?

Gark olunca dertler döşe
Size ömür ölür neşe.
Dayanınca yaş yetmişe
Bükülmedik bel var mıdır?

Beşerin son nefesinde
Durmaz ruhu kafesinde.
Bir meyyidin ak bezinde
Para ile pul var mıdır?

Çağırsan da gelmez maz'i
Oyalayıp durur bizi,
Kül olanın olmaz közü;
Harlayacak yel var mıdır?

Ağaç gürler yaprak varsa
Kök salar mı yeri darsa?
Çiçeğini don vurursa
Meyve yüklü dal var mıdır?

En son sözü ecel söyler,
Her canlıyı toprak eyler,
Nerde şahlar nerde beyler?
Heybenizde mal vardır?

Hep deriz de dünya yalan
Hani nerde ibret alan?
Göçtü falan oğlu filan,
Baki kalan kul var mıdır?

Abdullah HARMANCI

EDEBİYAT ASLA DÖNEMSEL VEYA TOPLUMSAL BOŞLUKLARA DEVA OLMAK İÇİN ÜRETİLMEZ

Konuşan: İlker Gülbahar

Kıymetli Hocam, Dostum, Kardeşim! Davetimize icabetiniz bizleri onurlandırmıştır. Yarpuz ailesi adına çok teşekkür ediyorum. Hoş geldiniz.

Dört yıl aynı sıraları paylaşmış bir dostunuz olarak sizi iyi tanıdığımı söyleyebilirim. Gerçi aradan bir hayli zaman geçmiş ama... Sizin bir geminin kaptanı olmanız gerekmiyor mu? Birikiminiz, akademik kariyeriniz, öncü ve yol açıcı kişiliğinizle hür tefekkürün kalelerinde komutanlığa neden uzak duruyorsunuz?

İlkercim, otuz sene önce ayrılmıştık. Garip ki bunca sene boyunca hiç karşılaşmadık. Ama senin bahsettiğin o dört sene, daima içimizde yankılandı. Soru sorarken sarf ettiğin iltifatlarını hak etmiyorum. Ama belirlemen oldukça ilginç... Edebiyatın akademik anlamda olsun yaratıcı yazarlık bağlamında olsun bu kadar içinde olan birinin, bir edebiyat dergisi çıkartmamış olması tuhaftır, gibi bir hisse sahibiz. Bu sadece sana mahsus bir his değil. Edebiyat dünyasında sanki böyle bir algı var. Mademki edebiyatla bu kadar içli dışlısın, neden bir dergin yok, gibi bir bakış açısı… Elbette modern edebiyatımızın neredeyse bütünüyle edebiyat dergilerinden neşet ettiğini söyleyebiliriz. Edebiyat dergileri, "edebiyat yapma biçimi"nin vazgeçilmez bir aparatı olmuş ülkemizde. Martin Eden romanını hatırlayacak olursak, Amerika'da da böylesi bir edebiyat yapma biçimi, edebiyat dünyasını domine etmiştir. Benim yazı hayatım da tamamen bu şekilde cereyan etti. Edebiyat dergilerinde yazdım ve sonrasında bu dergilerin kapısını açtığı yayınevlerinden edebiyat sarayına girdim. Ama başından beri yayın işinden uzakta durdum. Çünkü yazmanın ve okumanın değerini düşürmesinden korktum yayıncılık işinin. Yayıncı olmak, yazarlıktan fedakârlıkta bulunmak anlamına geliyordu. Bugün için yayıncılık profesyonelleşmiş olabilir. Bugünün yayıncıları için daha konforlu bir yayın yaşamı söz konusu olabilir. Gençliğimizde iş tamamen amatördü. Hem finans sorunu çok büyüktü hem de iş bölümü falan gibi şeyler söz konusu değildi. Bu bir sebep… İkinci sebepse insanları yönetmekten daima kaçtım. Çünkü bu beni zorluyor. Bana göre bir iş değil. Üçüncü sebep ise, bunca dergiye biraz da yazar lazım, diye düşündüm. Herkes dergi çıkarma hevesinde idi. Bense sadece yazayım istedim.

Tolstoy'un Anna Karenina romanında Anna'nın ölümünü yazdığı esnada hizmetçisinin şahit olduğu olay malumunuz. Siz hikâyelerinizi yazarken veya bitirdiğinizde içsel bir yıkım ya da rahatlama hissi yaşadınız mı / yaşar mısınız?

Benim öykü yazma deneyimim birkaç saatle sınırlı. Belirttiğin gibi, romancılar, senelerce aynı karakterle yaşadıkları için, roman bittiğinde bir yas hali yaşıyorlar. Acı çekiyorlar. Çünkü uzun süre vakit geçirdikleri, içini dışını bildikleri birisinden ayrılmış oluyorlar. Aslında bir kişi de değil, bir karakterler ailesinden ayrılıyorlar. Ben bu hissi hiç yaşamadım zira uzun metinler yazamıyorum. Roman veya uzun öykü yazmak için çok çaba sarf ettim. Bugüne kadar başaramadım. Belki bir gün olur. Öykü yazarken kahramanımıza bağlanacak denli uzun bir özdeşleşim kurmuyoruz sanırım.

Hikâyelerinizde etkileme ve şaşırtma had safhada. Hikâye anlayışınızda etkileme ve şaşırtma çok mu önemli? Buna bağlı olarak hikâyelerinizdeki bu yönün gelişmesinde hangi yazarların size ilham verdiğini düşünüyorsunuz?

Ben okuyucunun metinde kalmasını çok önemsedim. Okuyucunun zevk almasını… Sonuna kadar gitmesini ve metinle duygusal bir özdeşim kurmasını çok istedim. Dediğin gibi, şaşırtma da ön planda. Ama salt bir şaşırtma numarası çekmek istemedim okura. Yani bundan ibaret değil. Hâsılı, gerek okurun metni heyecanla takip edebilmesi gerekse bittiğinde duygusal yoğunluk yaşaması çok istediğim bir şey oldu. Öykü tarihinde kim var kim yok, okudum. Bizden veya batıdan… Okumadığım kimse kalmadı. Çağdaş isimleri kast etmiyorum elbette. Çağdaş öyküyü o kadar seri bir biçimde izlediğimi söyleyemem. Ama tarihe mal olmuş öykücüleri silip süpürdüm. Dünyada öykünün kurucusu olan Gogol ve Poe, ikinci nesil olan Maupassant ve Çehov; bunlar arasında finale önem veren isimler var elbette. Bu dört isim dışında da, öykü tarihi boyunca olaya ağırlık veren isimler çok…

Memduh Şevket'e kadar bizim öykücülüğümüzde de neredeyse tek öykü tarzı, olay öyküsü ve güçlü finaller… Ben olay öyküsü yazmasam da güçlü finalleri önemsedim. Samipaşazade Sezai'den Reşat Nuri'den, Kenan Hulusi'den, Hüseyin Cahit'ten, Mehmet Rauf'tan, Halit Ziya'dan…

Daha ne kadar isim sayabilirseniz artık. Hepsinden etkilendim.

"Papatyalar patlamadan

Gün değmeden kuşkonmazlara

Bir hercai menekşenin mor kirpiklerine dokunmadan hüzmeler

Yumacağım hayata gözlerimi

Bilmesin kimseler

Bilmesin kimsecikler

Bir koğuşun taştan ve soğuk duvarlarında

Besmeleyle başlayan hayat şehadetler biter." (Abdullah Harmancı)

...

Bir söyleşinizde "William Faulkner'ın başarısız şairlerin öykü, başarısız öykücülerin roman yazdığı yönündeki genellemesini abartırsak..." diye bir ifadeniz var. Bildiğim kadarıyla üniversite yıllarında şiir maceranızı noktalamıştınız. 18, 19, 20 yaşları "Şiir yazamıyorum." kanaati için erken yaşlar değil midir?

Bu çok iyi bir soru üstadım. Beni yakından tanıdığını söylemiştin. Haklısın. Benim yazı yolculuğumu çok iyi biliyorsun. Normalde senin dediğin gibi, 18 yaşında şiire başlamak lazımdı. Ben bıraktım. Zira edebiyata girişim çok erken oldu. Yazma anlamında. 18 yaşıma geldiğimde şiirle uğraşmaktan yorulmuştum. Belki de çok fazla yazmıştım. Kadın ve Aile dergisi vardı o zamanlar. Bu dergide genç kalemlerden gelen yazıları değerlendiren bir köşe vardı. Bu köşenin yöneticisi ise İsmail Kıllıoğlu idi. İsmail Kıllıoğlu, daha o zamanlar, belki de lise öğrencisiydim, bana şunu yazmıştı derginin köşesinden: "Şiir atını çatlatırsın. Bu kadar koşturma." Mealen aktarıyorum. Sanırım hocamızın işaret ettiği şey gerçekleşti. Başka türlü de söyleyebilirim: Yaratıcı yazarlık yolculuğunda, yazar adayının kendi kaleminin karakterine uygun bir edebî tür seçmesi gerekir. Her kalem her türde yazamaz. Sonra sonra, kalemime uygun olan türün şiir olmadığını düşünmeye başladım. İmge yoğun, dil sapmalarıyla düşünen, soyutlamacı bir kalem gerekiyor şiirde. Kısacası, kalemime uygun türün öykü olduğuna karar verişim 1993 senesiydi. Şiir perdesini bu sebeple kapattım. Enerjim iki ayrı çeşmeye akmasın, ziyan olmasın diyerek…

Sizden okuduğum ilk hikâye "Leke" veya "Kinetiks"ti. "Kinetiks", daha bir toplumun içinden temaya sahipken "Leke" sanki içsel bir algılamayla kurgulanmış hissi vermişti bana. "Leke" ve "Kinetiks"ten bu yana hikâye anlayışınızda keskin dönüşler oldu mu?

İlk kitabım olan Muhteris haricinde, kalan yedi öykü kitabımın öyküleri aynı bahçenin gülleri havasını taşıyor. Ama Muhteris farklı. En azından anlatımsal olarak… 1993'te ilk öykümü yazmıştım. 2025'te sekizinci öykü kitabımı çıkardım. Sanırım 300 civarında öykü… 33 sene…

Bu öykülerin genel çerçevesi birdir. Ama "Leke" değil "Kinetiks" kazandı. Yani dışsal olan kazandı. İçsel olan veya soyut öyküler daha az. Genel anlamda böyle bir yargıda bulunabilirim. Bir de şu oldu. Daha sert, daha keskin, daha içe işleyici, daha duygusal, daha koyu metinler yazmaya başladım. Yani genel çerçevede bir değişme olmadıysa da, dilin ve anlatımın giderek daha sertleştiğini, doğrudanlaştığını söyleyebilirim.

Yine bir başka söyleşinizde "Asıl maharet bütün inandırıcılığı içinde 'başkasını' yazmaktır." diyorsunuz. Bir hikâyeci kendini anlatarak edebiyat dünyasında var olamaz mı?

Elbette edebiyat tarihinde iki türlüsüne de rastlanıyor. Sadece kendimi yazdım diyen Henry Miller gibi kurmaca yazarları da var, Tolstoy gibi, toplumun her türlü karakterini, tipini ele alan yazarlar da… Sait Faik de var, Peyami de… İkisi de kurmaca içinde kendine saygın bir yer edinmiştir.

Bunun dışında, kendini yazmak denen şey de çok karmaşık. Yaşadıklarımızı mı, tanıklıklarımızı mı, tasavvurlarımızı mı; hangisini "kendimizi yazmak" olarak göreceğiz? Başkasını yazarken de kendimizi yazıyoruz kuşkusuz. Evet, o sözümün arkasındayım. Başkasını yazmak daha zor ve bunu başarmak isterim.

Otuz küsur senedir, düşsel olanla yaşantısal olan arasında, bir o yana bir bu yana gidip geldim sanırım ama beni okuyan kişilere sorsanız, hiç tereddütsüz, benim yaşantısal olana daha yakın olduğumu söyleyeceklerdir. Bense öykülerimden örnekler vererek bunun aksini kanıtlayabilirim.

Yani işportacıdan tarladaki adama kadar benle uzaktan yakından bağlantısı olmayan kişileri de yazdım. Kendimi de yazdım.

Ezcümle, bendeniz, başkasını yazmanın daha büyük ustalık gerektirdiğini düşünüyorum.

Zira yaşamın sıcaklığını vermek için yaşantılarımıza ihtiyacımız oluyor. Kendimizi yazdığımızda, okuru etkilemek daha mümkün oluyor.

Hikâyelerinizde kültürel değerlerimizi, onların izlerini fazlasıyla görüyoruz. Hatta çoğu zaman din olgusuna yaslandığınıza şahit oluyoruz. Bu durumun, sizin yazmak gayenizle bir ilişkisi var mıdır?

Asla yazma sebebim bu değil. Kültürel bir aktarım için yazmıyorum. Ama yazma tarzım bu. Her şey kendiliğinden oluyor. Nasıl bir hayat sürüyorsam o doğallıkla kaleme getiriyorum öykülerimi. Tuhaf olan, kendi kültürelliğini yansıtmayan yazarlardır. Başka türlüsü nasıl mümkün olabilir? Yürüdüğünüz sokakta karşınıza bir cami çıkıyor. Ya da komşunuz sizinle köyünden getirdiği kelimeleriyle konuşuyor. Bu doğallığın bozulmaması gerekir. Yani kültürelliğimi yansıtmak için hiçbir çabam olmadı. Ama kendi kültürel dünyalarını öykülerine yansıtmamak için çaba sarf eden arkadaşlar var. İşte bu beni fena halde kızdırıyor. Yapaylığa tahammülüm yok. Her şey doğal seyrinde akmalı. Kimse benim gibi yazmak zorunda değil. Ama son dönemde, kendini, eserlerini dini olandan ayrıştırmak için özel çaba sarf eden yazarlar oldu. Ülkemizde, dini olanın olumsuz çağrışımlar yaptığı bir döneme geldik sanırım.

Günümüz Türk hikâyeciliğini toplumcu, modernist vs. şeklinde kategorize etsek sizi hangi grupta görmemiz gerekir?

1967'den itibaren İslamcı edebiyat ekolü eser vermeye başladı. Şiir, öykü ve deneme türlerinde oldu bu üretim. Roman bir hayli geride kaldı. İslamcı edebiyat, roman türünü öncelikle kendinden uzak tuttu. Bunun farklı nedenleri olabilir. İslamcı edebiyat ekolünün öykü damarı ise genel olarak modernizm üzerinden şekillendi. Daha sonra da postmodernist metinler yazıldı. Ama klasik denebilecek damardan, fazla metin üretilmedi. Görebildiğim kadarıyla İslamcı öykünün iki babası oldu. Kutlu ve Özdenören. Birincisi geniş kitlelere ulaşmayı başardı. İkincisi ise daima edebiyatın seçkinci okurları tarafından okundu ve takdir edildi. Sebebi ise seçtikleri anlatım tarzlarının farklılığı idi. Özdenören modernizmin hatta sert örneklerini uyguladı. Kutlu daha klasik bir yerde durdu. Bendeniz de sanki bu iki babanın mezcedilmiş hali gibiyim. Modernist olduğum kesin. Ama hangi modernizm? Hangi postmodernizm? Her iyi postmodern yazar kendi postmodernizmini kurar. Ben de bu iki kurucu baba etkisinde kendime özgü rahat bir anlatımı benimsedim. Kutlu gibi toplumsal endişelerim olmadı ama Özdenören gibi de koyu bir modernizm uygulamadım.

Öykülerimin meseleleri itibariyle elbette İslamcılık, muhafazakârlık başlığa yazılacak konulardır.

Hatırlarsınız Konya'da Fatih Özkafa, Beşir İder, Mustafa Ateş, Halil İbrahim Tongur ile biriktirdiklerimiz var. Sahaflar için Rampalı Çarşı'ya, yeni kitaplar için Ömer Abi'ye - Çizgi Kitabevi - az gitmedik. Akşam oturmalarımızdaki sohbetlerin lezzetini unutmadım. Hele bir de bu gezdiğimiz yerlere Murat Kapkıner, Zemçi Çetinkaya, Mehmet Uğurlu, Murat Güzel gibi kalemlerin gelmeleri beni heyecanlandırırdı. Her ne kadar üç dört kez görüşsek de Merhaba gazetesinden şair Ahmet Aka'nın heyecanını unutmadım. Sonra Ömer Solak'ın Gülyağmuru'na karşı çıkardığı dergi... Dilbeste miydi adı? Üniversite zamanında arkadaşlarla geçirilen bu dört yılın hikâyeciliğinize yansıyan doğrudan veya dolaylı tarafları olmuş mudur?

Edebiyat bir atmosfer işidir. Biz de senin saydığın bu isimlerle ve bu mekânlarda bir edebiyat atmosferi yakaladık. Bize yazdıran şey bu oldu. Takdirler, eleştiriler vs. Ama en temelde, bize yazı heyecanı veren mahfiller bunlardı. Okuduk, yazdık, eleştirdik, zaman zaman sert eleştirdik, birbirimize acımadık, dünyaya bunun için gelmişiz gibi, edebiyat yedik edebiyat içtik, nefes alıp verirken bile edebiyatla nefes alıp verdik. En büyük etkisi buydu bu ortamların bize. Edebiyata aşkla bağlandık. Tutkuyla…

Hayatta hiçbir şeyi edebiyat kadar önemsemedik ve bir gün hayatın hayhuyu içinde okumaz ve yazmaz olacak olursak, o zaman bize göre bu durum her şeyin sonu demek olacaktı. Bunu hayal ederken bile üzülürdük. Allah nasip etti. Merhamet etti. Şefkat etti. Kitaplarla bağımız hiç kopmadı. Okuduk, yazdık, yayınladık; emeklerimiz boşa gitmedi. Sözünü ettiğin atmosferin bizlere en büyük faydası, dokunuşu, işte bu bilinci, tutkuyu, isteği kazandırmış, aşılamış olmasıydı.

1990-2000 yılları arası çocuk hikâyeleri yazan azdı. Yanlış hatırlamıyorsam Çocuk Edebiyatı adı altında bir ders yalnız 9 Eylül edebiyatta vardı. Bir telefon görüşmemizde "Yetişkinlerle aram iyi değil, çocuklarla daha iyi anlaşıyorum." demiştiniz. Çocuk hikâyeleri yazmanızın bu söylediklerimle bir ilgisi var mıdır?

Çocuklar için yazmaya başlamam 2020'de olmadı. Maalesef insanların önyargılarını değiştirmek imkânsız… Benim 2020'den itibaren yazdığımı düşünenler çok. Çok eskiden beri çocuklar için yazıyordum ama yayımlamaya başlamam çok geç oldu.

Çocuklar için yazmak değil ama yayımlamak konusunda müteredddit davranmamın sebebi, yazı hayatımın ilk yıllarından itibaren öykü türüne odaklanmak ve asla dağılmamak istememdi.

Bu sebeple çok uzun süre başka şeyler yazmaya direndim.

Aslında iyi de oldu. Öykü alanında yol aldım. 2000'lerin başlarından itibaren çocuk öyküleri yazmaya başladım. Yayımlanmaları ise 2021'de oldu. "Persona"mı dağıtmak istemedim. Bir bütüncül yazar olarak bilinmek istedim. Yetişkin edebiyatından çocuk edebiyatına geçmemin sebeplerine gelirsek… Senin dediğin husus var. Ben zaten kendime yetişkinlerin dünyasında yer bulamadım. Bulmak da istemedim. Pek de umursamadım. Çocuklar ise beni hep sevdi ve onlar için yazarken kendimi çok rahat ve "gıcır" hissettim. Birkaç soru önce kendi öykücülüğümün, okuru metinde sonuna kadar tutmak, okuru eğlendirmek gibi özellikleri çocukların dünyasına girmemi kolaylaştırdı, demiştim. Evet, yüzlerce okula gittim ve yüzlerce okulda kitaplarım okundu. Burada bir hususu daha belirtmek isterim. Öğretmen oku dediği için, anne baba oku dediği için, çocuk kitabı eline alıp sonuna kadar okumaz. Hele bu çağın çocuğu…

Asla yapmaz bunu. Onun kalbini kazanmak zorundayız. Pedagojik olan, estetik olanın bünyesinde erimek zorunda… Katmanlı olmak zorunda metin. Ama aynı zamanda eğlendirici olmak zorunda… Yalın olmalı ama asla edebîliğinden de ödün vermemeli. Gorki bunu söyler.

Hikâyenin unsurlarını, tekniğini vs. kastetmiyorum. Sizce bir hikâyenin olmazsa olmazı nedir/nelerdir?

Öyküyü öykü yapan şey, bütüncüllüğüne okuru ikna etmesidir. Elbette okurdan kasıt nedir, sorusu burada anlam kazanır. Burada okur derken nitelikli, profesyonel, seçkinci okuru kast ediyorum. Yani kitlesel okuyucu değil. Az sayıdaki seçkin okur. İşte bu okurun yazdığımız öyküyü bütüncül bulması gerekir.

Yani tamamlanmışlık duygusu yaşamalıdır okuyucu. Bir de mutlaka duygusal bir etki yaşatmalı ve yaratmalıdır.

Hikâyelerde kısa cümleler kullanmak şart mıdır? Uzun cümlelerle kurgulanmış başarılı hikâyeler olamaz mı?

Sanatsal alanda kural koymak neredeyse imkânsız… Ne derseniz deyin, tersini gösteren örnekler bulunabilir. Bendeniz şiirselliğe, duygusallığa kısa cümlelerle ulaştım. Elbette bambaşka bir estetik de yaratılabilir. Her türlü deneme, deney, güzel sonuçlara evrilebilir. Yeter ki bilindik, garantili, konforlu alanda beklemeyelim. Deneyelim. Zorlayalım.

Merkezi okurun gönlünü hoş tutmak için vasatın egemenliğine boyun eğmeyelim. Piyasa şartlarını, genel okuyucunun alışveriş alışkanlıklarını hesaba katmayalım. Bizden önce eser vermiş değerli kalemlerin eserlerini aşmak dışında endişe taşımayalım.

Edebiyata yön veren günümüz dergilerinde yayımlanan şiirleri nasıl buluyorsunuz? Üsluplarına sözüm yok. Bazı şiirler taşraya tepeden bakarız edasındalar. Bize ulaşılmasın menzilindeler. Sırf anlaşılmasın diye aklı da tersleyen şiirler. Ölü imgelere boğulmuş şiirler. İyi okuyucunun bile çözemediği kördüğüm hissi veren şiirler...

İkinci Yeni şiiriyle birlikte girilen bir alan var. Modern dönemde. Tabii bu 70 senelik bir koridor. Uzadıkça uzadı. İlginç bir şekilde, bu koridor henüz tümüyle kapatılamadı.

Yani İkinci Yeni şiiri hiç bitmeyen bir filme döndü. Özellikle İsmet Özel şiirinin aşılamaması gibi bir kriz yaşanıyor. Elimize aldığımız genç şairlerin kitaplarından buram buram İsmet Özel tütüyor. Bir araya gelip de kendi şiirleri hakkında konuşmadıklarını sanıyorum. En küçük bir eleştiri ihtimalinde sanırım ortadan kayboluyorlar. Süleyman Çobanoğlu'nun mukallitleri de çok fazla. Ancak şunu unutmayalım. Seneler sonra bugüne bakıldığında, bugünün bir numarası kimse o görülecek. Binlerce vasat eser hatırlanmayacak. Yani geçmişe bakarken eleyici ve özetleyiciyiz. Günümüze bakarken eleme özetleme yok. O sebeple günümüze bakarken karamsarız. Bu hep böyledir. Bir estetik üretilmiş ve bu estetiğin içinde kalındığı sürece tarih değişmeyecek. Süleyman Çobanoğlu şiiri, bu estetiği değiştirmek üzere atılmış çok iddialı bir adımdı. Akim kaldı.

Hikâyelerinizdeki kahramanlarda "sıkışmışlık" hissi var. Bu sıkışmışlık haram-helal, galip gelmek-yenilmek hatta dünya-ahiret... Sizce hikâyenin kanadığı yerler burası mıdır?

Benim öykülerim böyle ortaya çıkıyor. İnsanın kalbini kanatan bir şey olması gerek. "Sıkışmışlık" çok doğru bir tanım. Toplumsal ve bireysel karşılığı bulunabilir. Benim hayatımdan ve kişiliğimden yola çıkarak da anlayabiliriz bu kavramı. Dönemsel olarak da yorumlayabiliriz. İslam medeniyetinin hali üzerinden okuyabiliriz. Türk insanının bulunduğu kritik nokta üzerinden anlayabiliriz. Ama ben, kendimi bildim bileli sıkılıyorum.

Yani olayın çok daha basit bir şekilde anlaşılması ve anlatılması mümkün... Basit derken, ilk bakışta basit bir açıklama gibi gelebilir. Elbette bunu da derinleştirmek mümkün… Ama haklısınız. Bende öykünün ortaya çıkması, belki de sıkışmışlıktan kurtulma umudu doğduğunda mümkün oluyor.

Bir enstrümana başlama yaşı için genelde 6,7 ve 8 yaşları uygun görülür. Hikâyeye başlama yaşı var mıdır? Bir de sondan sorayım: Hikâyecide hikâye biter mi?

Edebiyata erken yaşta başlamak bir fırsattır. Çabuk yol almanızı sağlar.

Özellikle şiir söz konusu ise, her şeyin gençlik döneminde başlayıp bittiğini sanıyorum.

Kurmaca yazarları ise hayatlarının ilerleyen dönemlerinde daha sağlam metinler yazıyor. Deneyimlerinin artması ve pekişmesi gerekiyor. Edebiyata erken başlamasanız da yol alabilirsiniz. Olumlu örnekleri var. Müzikteki durum daha katı sanırım. Ne zaman başladığımızdan ziyade, çalışma disiplini, tutkulu olma, emek verme, adanmışlık meselelerinin önemli olduğunu sanıyorum.

Kim söylemiştir, bilmiyorum. "Kurgu, hikâyecinin kaçış rampasıdır." diye bir cümle okumuştum. Gerçekten kurguların "hikâyecinin içini rahatlatan bir yönü" mü var?

Buna bağlı olarak gerçek hayattan beslenmemiş, yazarın içini acıtmamış tamamen hayale dayalı ama sağlam bir kurgu başarılı olabilir mi?

Öykünün hakikati bizde olacak. Yaşanmışlık şart değil ama ruhumuzda taşımamız, onu içselleştirmemiz, kendimize mal etmemiz, okuyucunun ruhunda bir etki yaratmamız şart. Aksi halde kurmacanın mekanik kısmını çok kolay halledebiliriz. Çok kolay bir tasarlama yapabiliriz. Ama okurda karşılığı olmaz. Metin, onu yaratanın içinde çınlamalı. Rilke, bir mısra oluşturmak için gösterilmesi gereken "ceht"ten bahseder. Ceht çok önemlidir. Beklemek, meseleyi ruhumuza mal etmek, öykünün hakikatiyle hesaplaşmak gerekir. Bu olmadığında metnin okuyucuya dokunmadan, içinden geçip gittiği görülecektir. Bence günümüz öykücülerinin anlayamadığı en önemli nokta bu.

'Keşkeler' insanın huzurunu kaçırır, yanılıyor muyum? Yayımlanmış bir hikâyeniz için 'keşke'leriniz oldu mu?

33 sene, sekiz kitap ve yaklaşık 300 öykü içerisinde, çok az öykümü kitaplarımdan çıkardım. Ya da yeniden yazdım. Büyük oranda, ilk haliyle olduğu gibi kaldı. İnsan, kendi sınırlarına vardıysa, benden hâsıl olacak metin işte olsa olsa bu kadardır, dediyse, elinden geleni yaptıysa, keşke demez. Yayınevlerinin enstrümanı olmuş, para kazanmak veya çok okunmak için editörlerin manipülasyonlarına kapılmış yazarlar, değil bir öyküyü, birçok kitaplarını tarihin dehlizlerine terk ediyorlar. Edebiyat asla dönemsel veya toplumsal boşluklara deva olmak için üretilmez.

Böyle amaçlarla üretilen metinler ise yazarı hayattayken ölür.

Yine bir başka söyleşinizde "Ben böyle köşede yazmaktan memnunum. 'Sıcak' öykü dünyasını izliyorum." diyorsunuz.

Sanat çoğu zaman köşeleri, kenarları, tenhalığı, yalnızlığı sever, diyebilir miyiz?

Öykü yazmak için duru bir ruh lazım. Bu duruluğu elimizden almak isteyen o denli çok faktör var ki… İş hayatımız, sosyal medya aparatları, sorumluluklarımız… Ben bu duruluğu korumaya çalıştım. Ama şimdi çocuk kitapları yazınca ne oldu? İster istemez birçok okula gitmem gerekti. Bu koşturmaca da sonuçta yorucu… Ne kadar isteseniz de o duruluğu korumak her zaman kolay değil. Sanırım yazmak ve değerli şeyler yazmak için hayatın olağan akışından uzakta kalmak gerek.

Tüm ülkece bilinen bir hikâyeci mi olmak, öldükten sonra salt sanattan anlayanların sevgilisi mi olmak? Ya da bambaşka bir şey...

Elden ele dolaşan, nesillerce okunan bir kanonik kitap yazmak istedim. Çocuk edebiyatı alanında yazdığım birkaç kitap şimdiden geniş şekilde okundu. Aynalı Baba ile Raci kitabım seksen bir ilde okundu. Çok sayıda baskı yaptı. Bir de Hışırtı Avcısı… Çocuklar bu iki kitabı çok sevdi. Gelecek ne gösterir, bilemem ama böylesi kitaplarımın hep okunmasını hayal ediyorum. Şimdi 22 çocuk öyküsü kitabım var piyasada. Ayrıca dört çocuk kitabım da bu sene çıkacak nasipse. Siz bir ikilem gibi sundunuz. Ama bence ikilem değil. Yani ikisi birden olabilir. Bana öyle geliyor.

Söyleşilerinizi kitap haline getirdiniz. Son olarak bunu konuşsak…

2003–2025 seneleri arasında benimle yapılan söyleşilerden 50 tanesini kitap yaptık. Bir o kadar daha dışarıda kaldı. Söyleşilerimi kitaplaştırırken çelişkili ifadeleri ve yinelemeleri budadım. Bu söyleşiler üzerine çok çalıştım. Şimdi de seninle söyleşiler üzerine söyleşiyoruz Hayat hiçbir noktada durmuyor çünkü. Şair dostum İlker Gülbahar, sana çok teşekkür ederim. Emek vererek hazırladığın bu sorular için ve daha önemlisi 1992'den beri süren dostluğumuz için…

Asıl ben çok teşekkür ederim hocam. Yarpuz adına da ...

Süreyya ŞAHİN

TAYYİP ATMACA ŞİİRİNDE AŞKIN YIKICI POETİKASI

Aşk imiş her ne var âlemde

İlm bir kîl ü kâl imiş ancak

Fûzulî

Tayyip Atmaca'nın *İki Ateş Arasında* adlı şiiri, *Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış* kitabı içinde aşkı romantik bir tamamlanma vaadi olarak değil, bireyi içten içe aşındıran ve zamanla derinleşen bir gerilim alanı olarak ele alıyor. Bu şiiri incelemek istememin nedenlerinden biri de tam olarak buydu. Kitap, Kitap Ağacı Yayınları tarafından ilk kez 1993 yılında yayımlanmış, 2025'te yapılan ikinci baskısıyla birlikte şiir yeniden okuma zemini kazanmıştır. Şiir, bireysel duygulanımın sınırlarını aşarak kültürel hafıza ve toplumsal beklentilerle kuşatılmış aşk deneyiminin birey üzerindeki yıkıcı etkilerini görünür kılıyor.

"Yürüdü çiçekler / göçtü vaktimden" dizesi ile karşılıyor bizi şiir. Zamanın edilgen bir akıştan ziyade, öznenin iç dünyasından çekilip giden kayıp süreci olarak algılandığını düşündürüyor. Çiçek imgesi, yenilenme ya da umutla değil, geçicilik ve geri dönülmezlik duygusuyla ilişkilendirilir. Zaman, hatırlanan bir geçmiş olmaktan çıkıyor; bireyin varlığından eksilerek geçen bir unsur haline geliyor. Bu eksilme hali, *"Yüreğim bir deprem bölgesi şimdi"* dizesiyle yoğunluk kazanıyor. Deprem metaforu, tekil sarsıntıyı değil, süreklilik kazanan yıkımı ifade ediyor ve şair için yürek artık güvenli bir iç mekân değil, her an yeniden çöken/çökebilecek bir alan olarak konumlandırılıyor.

"Ben Mecnun'um hâlâ o Leyla değil" dizesi, klasik aşk anlatısına doğrudan bir gönderme yaparken bu anlatıyı yeniden üretmek yerine onu askıya almayı tercih ediyor. Mecnun figürü, aşk uğruna kendini aşan bir ideal tip olmaktan çıkarak arayışın kendisine hapsolmuş bilinç durumunu temsil ediyor. Leyla'nın yokluğu, yalnızca sevilenin eksikliği değil, aşkın anlamını sabitleyen merkezi referansın da ortadan kalktığını imliyor. Bu durum, kültürel olarak idealize edilmiş aşk anlatıları ile birlikte bireysel deneyim arasındaki mesafeyi de görünür kılıyor.

"Her yokuş sonunda korku tuzağı / ya da bana göre yardı elleri" dizeleri, ilişkiyi ilerleme ve yakınlaşma alanı olmaktan çok, belirsizlik ve tedirginlik üreten bir süreç olarak resmediyor. Yokuş imgesi çabayı ve yönelimi simgelerken 'korku tuzağı' ifadesi bu çabanın her an kırılmaya açık olduğunu vurguluyor. 'Yar' kelimesinin çift anlamlı kullanımı, sevgi ile acının iç içeliğini ortaya koyuyor ve diyor ki şair; aşk, iyileştirici bir temas değil, kalıcı izler bırakan yaralanma biçimidir.

"Gönül zindanında yattığım oldu" dizesi, şiirin duygusal kuşatmasını en yalın haliyle sunuyor bize. Gönül, özgürlük ve içtenlik alanı olmaktan çıkarak bireyin kendi duyguları tarafından sınırlandığı bir mekâna dönüşüyor. *"Bir kez yoklamadı kuşluk sırası"* ifadesi ise umutla ilişkilendirilen zaman dilimlerinin bile bu içsel karanlığa temas edemediğini düşündürüyor. Burada söz konusu olan umudun yokluğu değil, erişilemez oluşudur.

"Saçının açtığı kırbaç yarası" imgesi, aşkın estetik boyutu ile şiddet arasındaki gerilimi açığa çıkarıyor. Güzellik, yumuşak ve sarmalayıcı bir nitelik taşımaz; aksine, bedensel ve ruhsal bir acının kaynağına dönüşür. Bu imge, arzunun masumiyetini değil, yıpratıcı ve dönüştürücü etkisini fısıldıyor okura.

Şiir, bireysel bir iç çatışmayı anlatmakla sınırlı kalmaz; aynı zamanda toplumsal ve kültürel beklentilerin aşk deneyimini nasıl biçimlendirdiğini de sorgular. Leyla ile Mecnun anlatısına yapılan gönderme, toplumun aşkı fedakârlık, sabır ve acı üzerinden tanımlayan yerleşik söylemlerini çağrıştırırken bu söylemlerin birey üzerinde yarattığı baskıyı da görünür kılıyor. Böylece şiir, modern bireyin sevme biçimleri ile geleneksel aşk anlatıları arasındaki uyumsuzluğu eleştirel bir düzlemde ele alıyor.

İki Ateş Arasında, bireyin hem kendi duygusal dünyasıyla hem de toplumsal normlarla çevrelenmiş halini merkezine alıyor. Aşk, ne bütünüyle reddedilebilen ne de güvenle sığınılabilen bir deneyimdir; arzu ile korku, bağlılık ile çözülme, gelenek ile gerçeklik arasında süregelen bir gerilim alanı olarak varlığını sürdürür. Bu yönüyle şiir, *Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış* içinde yalnızca tematik bir parça değil, kitabın genel poetik ve düşünsel yönelimini yoğunlaştıran temel metinlerden biri olarak okunabilir. Atmaca'nın şiiri, aşk üzerinden insanın kırılganlığını ve çağın duygusal çıkmazlarını, kalıcı izler bırakan sert bir imge diliyle ortaya koyuyor.

Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen

Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen

Şeyh Galîp

Gülçin Yağmur AKBULUT

SES

Beynimi temelinden sarsan, kalbimi arterlerine kadar ürperten tuhaf seslerin uyarısıyla yatağımdan fırladım. Dev bir mıknatıs, binlerce ton hurda demiri odamın duvarlarına doğru beni çeker gibiydi. Uykudan yarım yamalak ayılmış bir vaziyette bir o yana bir bu yana deli danalar gibi evin içinde döndüm. Gecenin huşusunu takırtılarıyla sakatlayan itici sesin kaynağını bulmaya çalışıyordum. Akıl ettim de ne iyi ettim. Lambanın düğmesine dokundum. Beyaz bir ışıkla aydınlandı odanın içi.

Sesin esrarını çözmeye çabalarken yatağın sivri kenarı başta olmak üzere dolap kapağı ve koltuğun tunçtan kenarlığına sert bir şekilde çarptım. Göğsümün ortasından, korku acı ve öfkeyle karışık lavlar fışkırıyordu. Sağıma soluma bakınıp sopa ya da vazo benzeri bir şeyler aramaya başlamadım. Mutfak masasının üzerinde bulunan, cam damacana şişesini elime alıp salona doğru parmak uçlarımda ilerledim

Kafamda çeşitli senaryolar yazıp duruyordum. İki ay önce taşındığım evin perili olma ihtimali düşüncesi, topuklarıma kadar irkilmeme sebebiyet verdi. Ruhumda, saatli bir bombanın attığını iştir gibi oluyordum. Odadan odaya telaşlı bir şekilde adres değiştirirken aslında nasırlı bir yalnızlığın korkularını kovaladığımı biliyordum. Hayaletlerin masallarda olduğu bahanesini içime serpiştirirken tırnak diplerime kadar yaşadığım hararetli endişeyi savuşturmaya çalışıyordum.

Soyunuk bir özlemin kederli sesini duyarak yasaklı bahçelerden geçip kayıp bir mektup bırakmaya gelmişti bana belki de annemle babam. Kayalıklara çarpa çarpa yalpaladığım belirsiz bir hayatın kozasını yalnız örmeye mahkûm ettikleri için özür dileyeceklerdi benden, avucuma bırakacakları yitik bir sonbahar türküsüyle. Hasretin ağıdı, dağların en doruk noktasına ulaşmış olsa da korkuyordum onları yeniden karşımda görmekten.

Aklımın en uzak köşesinde beliren yeni bir ihtimalle hızla lambaya doğru kaydırdım bakışlarımı. Elazığ depremini yaşamış biri olarak sarsıntının izlerinin dizlerime kadar vurduğunu hissetim. Moloz kalıntıları içinde hareketsiz bir şekilde hayata tutunmak için umut tayfını saatlerce beklediğimi hatırlardım. Sallanmayan avizeler deprem olma olasılığını silip süpürdü, kuşkuyu bandajladığım belleğimden. Gittikçe küçülen bir sabır bohçasıyla evin koridorlarında, yeniden dolaşmaya başladım. Sesin nereden geldiğini bulmaya çalışıyordum.

Nasıl bir sesti tanımlayamıyordum. Hışırtı mı, cızırtı mı, homurtu mu, fısıltı mı belli değildi.

Ses banyodan gelir gibiydi. Muhtemelen hırsızın biri eve girmiş uyandığımı fark edince de banyo dolaplarının arkasına saklanıvermişti. Silahı var mıydı? İri cüssesiyle beni vurduğu gibi yere serebilir miydi? Arsız, pirsiz helal ekmek kazanmak varken hangi yüzle çalıntı düşlere dişini geçiriyordu? Bak bana. Beş katlı bir muhasebe ofisinin birinci katından başlayıp en son katına kadar her gün temizliyorum. Bu da yetmezmiş gibi sabah sekizle akşam yedi arası beş katın çay servisini yapıyorum. Birinci kattaki ofise üç çay... Gamze koş, beşince kata altı çay, üç paket bisküvi. Akşamları eve döndüğümde dizlerimin sızısıyla uyuyamıyor, sabaha kadar ağrıdan kıvranıyorum. Lakin yorgun olduğum kadar huzurla koyuyorum başımı yastığıma. Ben ekmeğimi alnımın teriyle kazanıyorum.

Ses, iyice belirginleşmeye başladı. Korku kafesine hapsolmuş bir şekilde banyoya doğru yürüdüm.

Aklımı kemiren sorular içinde çırpınırken beyaz, dikdörtgen şeklindeki bir nesnenin bana doğru yürüdüğünü algıladım. Gözlerime inanamıyordum. Sessizliği orta vaktinden ikiye bölen bu takırtılı sesin sahibi, yeni aldığım çamaşır makinesinden başka bir şey değil mi yoksa? Uyumadan önce uzun süredir yıkamadığım perdelerimi toparlayıp çamaşır makinesine doldurmuştum. Makineyi çalıştırıp uyumaya gitmiştim. Çalışma süresi bitince nasıl olsa kendiliğinden dururdu makine. Sabah işe gitmeden makineden çıkarıp asmayı planlıyordum perdeleri. Makinenin durmasını bekleyemeyecek kadar yorgundum.

Ses çıkarmakla kalmıyor heybetli bir yanardağ gibi bir o yana bir bu yana kükreyip duruyordu. Üstüne üstlük hareket etmiyor, sinirli bir alacaklı gibi alacaklısının üzerine doğru hışımla adımlar atıyordu. Elimdeki cam damacanayla banyo kapısının eşiğinde öylece kalakaldım. Şaşkın şaşkın makineyi uzun bir süre izledikten sonra makinenin düğmesini kapatmayı akıl eder oldum. “Ağlasam mı gülsem mi?” kararsızlığı içinde bocalarken odanın sessizliğini bu kez pervasızca attığım bir kahkaha böldü.

Mehmet GÖREN

İLKBAHARIN İLK İZLENİMLERİ

İlkbahar kendini göstermeye başladı mı kışın iliklere kadar işleyen soğuğun ardından yavaş yavaş ısınır bedenler. Her mevsimin kendine has güzelliği olur. Kış uyuşukluğunun ardından ilkbahar ile birlikte doğaya bir hareketlilik gelir. Beyaza bürünmüş doğa, yeşile dönmeye başlar. Gün gelir gökkuşağının bütün renklerine sarınır. Her şey kabuğundan çıkar. Doğa yeniden canlanır. Esasında yeniden doğuştur bu... Yaradan yeniden hayat verir doğaya.

Uzun kışın ardından badem, kiraz ve erik dallarında çiçek gözleri şişer önce. Ardından patlar çiçekler. Sonra gelincikler, papatyalar ve çeşit çeşit çiçekler fışkırır topraktan. Her yere mis gibi kokular yayılır. Toprağı yararak çıkan sümbüller baygın kokusuyla bastırır bütün kokuları… Toprak için yeni bir uyanış başlamıştır. Tıpkı kuluçkadaki yumurtanın çatlaması gibi.

Kırlar bizimdir artık. Gelincikler kırmızı, turuncu, pembe ve beyaz renkleriyle fısıldar topraktan. Bütün tarlaları renk cümbüşü sarar.

Papatyalar beyaza bürünür. Dağların zirvelerinde birikmiş soğuk ve beyaz lekelerle ahenk oluşturur.

Ağacı, kuşu, böceği, insanı her şeyi en derin sevgiyle kucaklar bahar…

Usulden bir buğu kalkar topraktan. Mantarlar toprağı yarıp çıkacak. Toprağın örtüsü yeşil çimenler...Boylu boyunca serilmiş. Nemli ve ıslak...

Ya kuşlar ya kırlangıçlar... Sabah erkenden telgraf tellerinde küme küme toplanmaya başlar. Bence baharın geldiğini ilk onlar haber verir. İlk onlar göçer bahar kokulu topraklara. Uzun yolculukları sonrası sık ve uzun sıralar halinde dizilirler tellere… Hepsi birbirine benzer ve hareketsiz durur. Karınları beyazdır bedenleri griye ve siyaha çalan bu kuşların... Başları aynı biçimde küçük ve ince...Kuyrukları parlak ve iki çatallı kuşlar…

Kırlangıçlar, ilkbaharın başında gelir, sonbaharın bitimine doğru göç eder. Sonbaharın bitiminde cıvıl cıvıl bir şeyler söyler birbirine. Sanki hep birden havalanmak ve yola koyulmak için önceden tespit edilen bir saati beklerler. Göç için yapılan bu toplantıda insanı hayran bırakan bir düzen, bir ciddilik, büyüleyici bir güzellik vardır.

Kırlangıçları ababil kuşuna benzetirdi annem. Biyolojik açıdan çok benzemeseler de. Ababil kuşları, sonsuzluğun kitabında adı geçen nadir kuşlardandır. Ababilleri görünce Fil suresi geçer genelde aklımızdan. Ebrehe ve devasa fil ordusu...

Bütün bir baharı ve yazı geçirdikleri bu yerin gökyüzünü süslerler. Bahar renklerine bürünmüş ıssız bahçelerin üzerinde toplanır ve uçsuz bucaksız bozkırlara doğru hızla giderler. Bazen bir noktayı hedef alırlar ve çığlıklarla oraya hücum ederler. İşte bu tam bir şenliktir bahar için. Bazen o kadar alçaktan uçarlar ki kalplerinin çarpıntısını duyacak gibi oluruz. Veda edişlerini pek görmeyiz onların. Birden kayboluverirler gökyüzünden. Anlarız ki bahardan eser kalmamış. Biliriz ki yaz da çoktan uzaklaşmış bizden.

Dereler ve çaylar seke seke, şırıl şırıl akar. Bu, yağmurun dolgun şarkısıdır. Çevresini sarmış yabani otlar, sevinçle akan dereye karşı koymaya çalışır gövdesini. Dere, güneşin altında pırıl pırıl akıp gider. Bazen dik kaya oyuklarına girer. İlerde tekrar çıkar ve otların, sazların arasında kaybolur.

Karşıki tepelerin ve dağların karları yer yer erimiştir artık. Eskimiş, delinmiş bir keçe gibi görünmeye başlar.

Ilık esen rüzgâr ve güneşin etkisiyle eriyen kar, daha aşağılardaki arklarda toplaşır. Kar yığınlarını aşındırıp çökertir. Toprak da bu dinamizme buharla cevap verir.

Doğanın kış uykusundan uyanışını en çok avcılar bekler sanki. Acımadan nasıl da basarlar o tetiğe? Tüfek sesleri tek tek düşen yağmur taneleri gibidir.

Çok uzaklardan geldiniz. Kanatlarınızı çırpmaya mecaliniz kalmamış. Yorgunluktan bitkin bir halde biraz dinlenmek ve bir damla su içmek için kondunuz. Konar konmaz da tüfekten çıkan saçmalar başınıza üşüştü. Bir damla suyu çok gördük size.

Göçmen kuşların yolculuğu sıkıntılı ve yorucudur. Vakit gelince ne daha evvel ne daha sonra… Hiç şaşmadan, değiştirmeden yalnız kendilerinin bildikleri yollara giderler. Ta karanlık zamanların karanlık gecelerinde açılan bu yollar, onları dünyanın öbür ucuna götürür. Sonra geri getirir. Dağların üzerinden uçarlar. Sert rüzgâra karşı kanatlarını çırparlar. Kar, yağmur demeden bütün zorlukları göze alarak göç ederler. Uçmalarını uyku bile durdurmaz. Uçarlar, uçarlar, uçarlar…

Onların hayatlarının aslı budur.

Artık epey azaldı göçmen kuş çeşidi. Hava kirliliğinin etkisi var sanırım. Bir de doğal yaşam alanlarının insanlarca istila edilmesi tabii...

Düşüncelerimizin tıpkı bu yazıda olduğu gibi daldan dala kondurur bizi bahar. Selvi, kavak ve söğüt ağaçlarının yaprakları yeşerir. Dere kenarında ağaçlar ihtişamlı bir şekilde salınır yıllara meydan okurcasına.

Derenin gözündeki sultan söğüdü, dallarını suyun içine sarkıtmış. Dereye bir şeyler anlatıyor. Serçeler akasyanın dalları arasında oyuna tutuşmuşlar.

Gökyüzü bütün yıldızları kucaklayacak kadar geniş hatta bazen ufuklardan taşıyor. Yeryüzüne dökülüyor sanki. Şu ışıl ışıl, yıldızlar, hele de bu mevsimde derenin kaynağına inerler ve içinde dans ederler. Yeryüzü ve gökyüzünün buluşması… İnsanın içini kaynatır. Dere de gökyüzü kadar derindir. Uçsuz ve bucaksız...

Yıldızlar suyun yüzünde öyle ışıldar ki onları suyla beraber kovaya doldurup eve götüresiniz gelir. Yıldızlar, kıvrım kıvrım olan dere ile beraber akar. Dipteki taşları aydınlatıp parlatır. O parlaklık baharda yüzünüze yansır.

İlkbahar, sümbül zamanıdır. Yükseklerde, kayaların diplerinde, oyuklarda kar vardır hâlâ. Kar kalkar kalkmaz gökyüzünü gösterir sümbüller. Hatta bazıları karın kalkmasını bile beklemez. Karla birlikte yükselir. İnsan, sümbüllerin yetiştiği yerleri görünce sümbül satıcılarının ne denli zor bir iş yaptıklarını düşünmeden edemiyor.

Sümbül ve kardelenlerin sonrası çiğdem, nevruz, çiriş otu... Görsel bir şölendir bahar hem insan hem de doğa için.

Ayşe BOZBAYIR

✻

YÖNLER VE SAATLER

kaynağını,
kendine giden yolu,
bir sır gibi saklayan yönler
günleri çantasına doldurup
sahibine sahte tapular sunmakta.

içimde eriyip kaybolan mutluluk
yaşanmamış çağlar kadar uzakken
zaman, tutsak değil artık saatlerde
zihnimin derinlerinde yol alırken…

Abdulkadir TAŞ

SAKO

Zayıf, kısa boylu, çember sakallı İso Amca, mahallemizin temizlik işçisiydi. Her sabah gün ağarmadan mahalleye gelirdi. Mezarlığın girişindeki Dığdığan Ağacı'nın altındaki kulübede kahvaltısını eder, mezarlıktaki ağaçları sulardı.Sonra süpürgesini eline alır mahallenin bütün kirini pasını temizlerdi. Ona bakanlar işine âşık bir adam olduğunu görürlerdi. Zevkle, aşkla, yumuşak esintilerle süpürürdü sokakları. Süpürge adeta dans ederdi elinde.

***

Bir sabah, vita yağı kutusunu çöp tenekesi yapmış bir evin önünde, siyah bir naylon poşetin içinde eski ve oldukça yıpranmış bir ceket buldu. Ceketin cebinden siyah kaplı küçük bir not defteri çıktı. Sayfaları kirlenmiş, köşeleri kıvrılmış bu defter, bir babanın tutuğu not defteriydi.

Defter

1. Sayfa

Boştu. Kirlenmiş ve kırışık bir haldeydi. Hapishanede gün sayan bir mahkûmunkurşun kalemle attığı çizgileri andıran işaretlerle doluydu.

2. sayfa

Sevgili Kızım,

Bizi ayıran sınırın öte tarafından tel örgülere bakarak yazmaya çalışıyorum bu satırları. Güneş batmaya yakın… İnsanlar evlerinin yalnızlığı andıran köşelerine çekiliyorlar. Gökyüzünün turuncu, mor ve kızıla dönen renklerine bakıyorum. Yazarken yüreğimdeki ince çizgilerlebastığın o sokakları, kabaltılarıgözümün önüne getiriyorum. Sarı saçlarını, mavi gözlerini özlüyorum. Gülerken çiçek açan gamzelerin beliriveriyor içimde. Hangi cümleyi yazsam seni anlatamayacağımı biliyorum canım kızım. Saf, kirlenmemiş o hayal dolu sorularını hatırlıyorum. Yüzümde buruk bir gülümseme oluşuyor. Sürekli içimden adını tekrarlıyorum. Bir dua, bir ayet gibi… Hiç bıkmadan ve usanmadan…

3. Sayfa

Tlf: 0414 212

Adres: Kavakçı Mah.

Diğer yazılar silinmiş, yer yer okunmaz hâle gelmişti.

4. Sayfa

Ne yapacağımı bilmiyorum Allah'ım. Her gün sınır boyuna gidip tel örgünün üzerinden kızımın olduğu topraklara bakıyorum. Tozuna, dumanına, suyuna, yağmuruna hasret kaldığım memleketim. Hâlbuki eskiden her taraf bizimdi. Bu sınır nerden çıkmıştı? Niye aramıza girdi? Allah'ım, çıldırmak üzereyim. Acaba kızım ne halde? Akrabalarım ona iyi bakıyorlar mı? Bensiz ağlıyor mudur? Allah'ım doksan dokuz adının yüzü suyu hürmetine bana yardım et. Kalbime şifa ol! Beni bu durumdan feraha çıkar! Âmin…

5. Sayfa

Bir papatya resmi çizilmişti. Altına: Kızım Meyra, yazılmıştı.

6. Sayfa

Tel örgülerin iki tarafında bir çocuk ve bir adam çizilmişti. Adam, kızın ellerini tellerin arasından sımsıkı tutmuş, gözleriyle kızına kilitlenmişti.

İso Amca, defteri kapatıp düşüncelere daldı. Bu defteri yazan kimdi? Hangi sınırdan bahsediyordu? Bu ceket, bu notlarla nasıl buraya gelmişti?Süpürgesini yavaşça yere bıraktı, gökyüzüne baktı. İçinde tuhaf bir ağırlık, bir sızı vardı.

Defteri,kalbinin hizasında duran kapaklı cebine koydu. Sonra yine tanıdık sokaklara döndü. Kilit taşlara ayak izlerini bırakırken ardından gölgesi de uzuyordu. O arada bir evin kapısı çarparak kapandı. Mahalle bir anda sessizliğe gömüldü. İso Amca, cebinden çıkardığı siyah not defterine baktı. O defter artık Sako'nun tanığıydı.

Ve türkü söyleyen deli bir rüzgâr, tel örgünlerin ardından gelen mavi gözlü bir çocuğun sesini taşıyordu o sabah.

Sadiye Esma KARABULUT

GELİNCİK YAKALI KIZLARIN GÜNCESİ

12 Kasım (Gidemeyiş)

Sevgili günlük! Bugün yine o sorunun pençesindeyim. Nereye gidiyorum? Vardığım yerlerde kendimi mi buluyorum? Her adımda biraz daha mı kayboluyorum. Yoksa çıkmazlar içerisinde bir paradoksta mıyım? Büyük bir boşluk içinde dolup taşıyorum ama ne yapsam sığamıyorum. Koca dünyaya değil, kendi içimdeki o küçük zindanlara. Beni yalanlarla uyutup kandırmacalarla besliyorlar. "Bir varmış bir yokmuş..." diyorlar. Bir insan varmış, sonra birden yokmuş. Kaçışlarımı kendim inşa ediyorum ama hesaba katmadığım tek şey şu: Kaçtığım aslında kendim idim. İnsan dünyanın neresine giderse gitsin, bir kaplumbağa gibi ruhunun tüm ağırlığını da sırtında gittiği yere götürüyor.

4 Ocak (İntikam)

Bak günlük! Az önce pencereden dışarıyı izlerken anladım. Ne kırgınım hayata ne de küs. Ne bir iz bıraktı bende ne de bir giz. O bende, uyuduğumda tekrar uyanmamayı dilediğim... İnsanlar bende, uyuduğumda uyanmamayı dilediğim ağır bir hayat bıraktılar.

Yaşarken yalnızsak ölüm yaşamı kıskanırmış ama son intikamını da almayı ihmal etmezmiş. Bugün komşumuz Dudu teyzeyi bir naylona sarmış dışarı çıkarırlarken gördüm; üzerine kar yağıyordu. Benim burada, üzüntüden içim kemirilirken çocuklar "Yaşasın, lahmacun yiyeceğiz!" diye seviniyordu. O an anladım. Ölüm bazen bize bu acı tabloları sunarak intikam alıyor adeta.

17 Şubat (Arayış)

Bir bilsen içimdeki fırtınanın şiddetini nasıl arttırdığını... Unutmak adına her şeyi ezberledim. Cadde ve sokak adlarını, çiçek isimlerini, yabancı yüzleri... Ama hiçbir şey o içimdeki boşluğu unutturamadı. Kaç şehri kendi yalnızlığıma benzettim, kaç yabancı simayı bulanık zihnime ektim. O eski, neşeli benliğim nerede şimdi? Ben burada kendimle savaş içindeyken dünya kimin kokusunu içine çekiyor? Kimse anlamıyor. Anlasalardı bana bir mezar kazarlardı. Şimdi yine gecenin karanlığıyla baş başayım. Her gün "unuttum" diyeceğim ve her gün bunu söylerken aslında neleri kaybettiğimi hatırlayacağım. Ne kadar ağır bir yük ve acı verici...

23 Mart (Karartı)

Bugün odalar her zamankinden daha yalnız ve siyahî! Düşünüyorum. Marketler dolup taşıyor. Bir çocuk açlıktan ölüyor; kemiklerinin arasına toprak giriyor. Hatay'da mandalina ağaçları mahzun... Bir çocuk deniz kabuğu bulup annesine koşuyor ama annesi tepki vermiyor. Çocuk, hevesi kursağında, o kabuğu denize fırlatıyor. Tıpkı umudunu yitirip kendini sulara bırakanlar gibi... Kimse anlamıyor, bilmiyor. Her şey bir anneye yük oluyor. Akşam yemeği, bulaşıklar, koca bir apartman... Baba ise durulmuş, sakinleşmiş. Kur'an okuyup Rabb'ine sığınıyor. Kimsenin haberi yok içindeki acıdan.

14 Haziran (Yalın)

Haziranda ayrılık bir başka oluyormuş! Sabah markete gittim, uzun zamandır dışarı çıkmamıştım. Şimdi evde tekim, beni eskilere götüren bir şarkı açtım. Hafif bir rüzgâr esiyor ama kafamdaki dumanları dağıtmaya yetmiyor. Yalnız kalınca insan eşyalarla, bitkilerle konuşmaya başlıyor. Üstüme başıma pek dikkat etmiyorum artık. Az önce kuşun yemini tazeledim, o da benim kelimeleri taşıyamayıp halının üzerine döktüğüm gibi tüylerini döküyor.

Yirmi yaşındayım ama ruhum kaç asırlık, bilmiyorum. Yetmiş beş kilo olmuşum, hepsi o kahrolası ilaçlardan. Depresyonu atlatınca spora başlayacağım, söz… Şimdilik sadece mutfak ve yatak arasında zikir çekiyorum.

Akşama belki bir tavuk sote yaparım. Yanına da pilav...

3 Temmuz: Bahçe Saatinde Gökyüzü

Çok hızlı toparlandım bugün! Odamdan montumu alıp koşa koşa dışarı attım kendimi. Gökyüzü ve güneş, "Bu da kim?" dedi. Yabancı gözlerle baktı yüzüme. Benim de gözlerim kamaştı. Uzun zaman birbirimizi görmeyişimizin şaşkınlığı…

Bir parça yürümek, nefes almak istedim. Önce AMATEM kısmına doğru yürüdüm, sonra hızla çıkış kapısına çevirdim bakışlarımı. İki erkek güvenlik ayakta… Yüzleri birbirine dönük… Bir şeyler konuşuyorlar. Aşılmaz bir duvar gibiler. Buradan kaçmam imkânsızdı, biliyordum. Ama zaten kaçma niyetim de yok artık. Kendimden kaçamıyorken başka birinden, başka bir yerden kaçmanın ne anlamı vardı.

Tam o sırada tel örgülerin üstüne iki karga kondu. Nispet edercesine, özgürlüklerini yüzüme vururcasına baktılar bana. Kanatları siyah, göğüsleri kirli beyaz… Biri aşağı inip birkaç mağrur adım attı. Mardin taşlı bu hastanenin soğukluğunda hayatımda ilk defa bir kuşu kıskandım günlük! Kanatlarını olabildiğince açıp uçtular sonra. Gökyüzü bağrına bastı onları. Arkalarından öksüz kalmış bir çocuk gibi bakakaldım. Gökyüzünün maviliğinde eriyordum. Bir ayet yankılandı zihnimde: "O, Allah bize yeter."Arkamı döndüm, dilimi ağzımın içinde gezdirdim. Boğazımda yanma hissiyle gelen bir acılık…

Demin bir kurşun kalem geçti elime. Şimdi hasta dinlenme odasında, bir sandalyenin üzerindeyim. Kalemim elimde, aklım nihayet yerinde... Bu satırları yazıyorum ya... Biliyorum, bu yazılar kanatlanıp bir yerlere ulaşacak. Anladım ki özgürlük, hasret kaldığım şu kalemin sağa sola yalpalanarak mürekkebini ruhuma akıtmasıymış. O kuşlar kadar özgürüm şimdi. Yalnız ve cüretkâr! İçimde hasret çiçeklerinden demetler yaparak yazıyorum. Anneme, babama selam söyle günlük! Kuşlara sesleniyorum buradan: Kanatlar sadece sizde yokmuş! Bakın kalemime, bir yürekten bir yüreğe uçacak. Tohum olacak, çınar olacak. Nefes olup gökyüzüne ulaşacak. Kanatlar sadece kuşlarda yokmuş...

29 Temmuz (Çare)

Sana bugün umut ve romantizm vaat edemem sırdaş günlüğüm! Bir gülü masaya koyup güzelliğini anlatamam. Gazze'de bir çocuk daha gül koklayamadan öldü. Benim şiirim ancak o çocuklara bir armağan olabilir. Ama gitmedim, kaçmadım, buradayım. Kaçmak kovalanmaktı, ben de kaçtım ve yakalandım. Ama kalbim hâlâ atıyor.

Niçin saat dörtte sokak lambaları dalgınken bir hüzne takılıp kalıyoruz? Bu kez kalp ağrımı cebime bıraktım. Korkular caddelerde savaşırken ben montumu askıda unutmuşum. Üşüyerek yazıyorum.

21 Eylül (Eşik)

Çok yoruldum kafamı semaya çevirmekten. Şimdi bir tırtılın sessiz ahenginde, bir ney sesinin tınısındayım. Durmadan, ama durarak yazıyorum. Ve şimdi... Şimdi sol yakamda gelincikler büyüteceğim günlük! Güneşli günlerde dışarı çıkacağım. Asmalı evlerden yemek kokusu geldiğinde sardunyalı düşler kuracağım. Yeniden başlayacağım. On beş yaşımdaki o çocuğu bulup onu gözlerinden öpeceğim. Sarı saçlarına gelinciklerden taç yapacağım. Onu o karanlıklardan kurtarıp güneşli günlere çıkaracağım. Bir gün dilimizden evrensel bir ezgi dökülecek. Tüm kız çocuklarına adanmış... Onlara sesleneceğim: "Gelincik yakalı kızlar, uyanın!" Bir gün dünyayı sizin o meşe palamutlu kalplerinizdeki çocuklar yaşatacak. Uyanın artık, yeterince uyumadık mı? Bir bahar sabahı ansızın kapıları açıp dışarı çıkmak gerek!

23 Eylül (Kendime)

Bak günlük; bugün yirmi bir yaşımın eşiğinden, on beş yaşımdaki o sarı saçlı halime bakıyorum. Aradan sadece beş yıl geçti ama sanki koca bir ömür benden alacaklıymış gibi yorgunum. Biliyorum günlük! O çocuk, on beş yaşından sonra karanlık dehlizlerde nefessiz kaldı. Korkuları boyunu aştı. Sesi tellere takılıp rüzgârlarla sallandı. Ama sana söz veriyorum günlük! O gün söküp atamadığım o paslı çivileri bugün tek tek çıkaracağım. Saçlarıma taktığım o gelincik tacı sadece bir süs değil; benim direnişim, benim yeniden doğuşum olacak. Yoruldum, seni de çok yordum. Eee, yıllardır bunca ağılığımı taşıyorsun. Kolay mı? Ne diyordum. Haa! Evet, ama uyanmak için hiçbir asır geç hiçbir han karanlık değildir. Şimdi o çocuğun elini tutuyorum günlük! O kapıyı beraber açıp çıkıyoruz. Çünkü yaşamak, kaç yaşında olunursa olunsun, bir bahar sabahı ansızın kendi gökyüzüne dokunabilme cesaretidir.

Sena ALBOĞA

İLİM İRFAN SAHİBİ OLMAK

Bilgi, insanın içine işleyen bir nağme gibidir. Kötüyse sağlam insanı hasta eder. İyiyse insanın ruhunu sağaltır. Onu mutlu eder ve gerçek bir hazine gibi talibi olan insanın kalbine yerleşir. Orada daimi kalır. Zamanla insanı erdeme götürür. Erdemli insan, ilmi ve fazileti ile var olur. İlim ve erdem irfanı doğurur. İlmin ve irfanın faziletinden yararlanarak yola koyulan insanın da yaşadıkları anlam kazanır.

Nasıl ki tarlaya ektiğimiz tohuma fazlasıyla özen gösterir, emek harcarız ve sonunda hasadın verimli olmasını sağlarız. Bu minval üzere kendimizi yetiştirirken gerekli ihtimamı göstermemiz gerekir. Tabii emeğimizin hamuruna hırsın çamurlu suyundan karıştırmadan... Aksi takdirde hırsla bir şey elde etmek istersek yenilgiye uğrayan biz oluruz. Zira hırs, insanın ruhunu çürüten bir asittir.

Çevremizdeki insanlarla muhabbet ederken nelerden mutlu oluruz? İlimden, irfandan bahsederek Cenabıhakk'ın tecellisi ile ruhumuzu arındırarak mutmain olmaz mıyız? Ruhumuza en lezzetli ikramları maneviyatla sunarak kalbimizi ferahlatamaz mıyız? Peki kendimizi en yükseklerde göstererek, egomuzu şişirerek hırsla yaptığımız her şeyden ne derece mutlu ve huzurlu oluruz?

Hırsla yapmış olduğumuz her şey zarar verir. Kendimize, ailemize, çevremize, topluma...

Bir insanın başarı elde etmek için her şeyi mübah görmesi, yanlışa doğru demesi kabul edilebilir bir anlayış değil. İlim, irfan ve erdem sahibi birinin bunu kabul etmesi hele hiç!

Yüce Allah, bizlere çok fazla olanaklar sunmuş. Bir o kadar da nimet vermiştir. Biz ona karşı ne yapıyoruz? Yüce Yaradan'ın faziletinden kendi hissemize düşenden yararlanmak yerine fazlasına sahip olmak için hak ve hukuk tanımıyoruz. Kazanım olarak gördüklerimiz bize ne kazandırıyor: Hiçbir şey ... Doğrulukla ve adaletle elde etmediğimizi elimizden geri almıyor mu kadir olan Mevla?

Bir meyve düşünün yarısı midemizi bulandıracak kadar çürük, diğer yarısı ise çok enfes. Tadını ve lezzetini hiçbir yerde bulamayacağımız kadar leziz. Bence o çürük olan kısım insanın kendine hırsla yaptığı kötülüklerdir. Maalesef birçoğumuz bunun farkında değiliz.

Hiçbir yerde bulamayacağımız kadar lezzetli olan ikram ise Allah'ın bize ihsanıdır. Allah'ın ihsanını ise yalnız erdemli bir gözle bakarsak görebiliriz.

Cemil Meriç bir cümlesinde "İrfan; kemale açılan kapı, amelle taçlanan ilim." diyor. İlim, irfan ve kamil insan bağlantısını böyle kurmuş.

Bu dünyada yapmış olduğunuz her şey ahirette yaşayacaklarımızın reçetesidir. Asıl önemli olan bu bilgilerin ne kadarı insanı, ilim ve irfan boyutuna taşıdığıdır. Bilgi, hikmet nurları ile bezenirse değer kazanır. İnsanı mutlu kılar ki bu da bilginin irfan boyutudur.

Şunu asla unutmamak gerekir. Hırsla yaptığımız ne varsa bizi nefsimizin peşinden götürecek. Doğruluktan ve adaletten ayrılmak insanlığı felakete sürükleyecek. İşte bu sebeple ilmin peşine düşmek insanoğlu için elzemdir.

Bir yerde okumuştum. Şöyle diyordu: "Günümüz Müslümanlarının birçoğunun karşı karşıya kaldığı en önemli meselelerden biri; faydasız ilmin peşinden gidip irfandan mahrum bir bilgiyle bilim inşa etmeye çalışmalarıdır." Bunun yanlışlığı üzerine fikir yürütecek yoktur sanırım.

Bilmek... Her şeyi bilmeye kendimizden başlamak... Erdem köşkünün ve irfan sarayının kapları ancak kendini bilme anahtarıyla açılır. Bu durumu Yunus Emre, yıllar öncesinde dört dizeyle şöyle özetlemiş. "İlim ilim bilmektir / İlim kendini bilmektir / Sen kendini bilmezsin / Ya nice okumaktır."

GÖNÜLDER

0 533 741 03 26

Afşin Eshab-ı Kehf Gönül Elçileri Derneği

GÖNÜLDER

KAHRAMANMARAŞ

Kıraç Beton

0 344 511 7878
0 533 921 0252

KIRAÇ BETON

"Sağlam Düşünün"